

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΜΑΤΑ

1. Να διαπιστώσετε αν οι ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και να κυκλώσετε το **Σ** αν είναι σωστή ή το **Λ** αν είναι λανθασμένη:

α) Σήμερα το σύστημα ενοικίασης περιορίζεται μόνο στην ακίνητη ιδιοκτησία.

Σ Λ

β) Ο τρόπος που το εισόδημα μοιράζεται στα άτομα μιας κοινωνίας ονομάζεται διανομή του εισοδήματος.

Σ Λ

γ) Στις σύγχρονες κοινωνίες το σύνολο του εισοδήματος είναι χρηματικό.

Σ Λ

δ) Η ανισότητα στα εισοδήματα εξαρτάται από την άνιση διανομή του πλούτου, από το βαθμό απασχόλησης και από την ανισότητα στις αμοιβές.

Σ Λ

2. Μια από τις βασικές μορφές εισοδήματος που συνδέεται με την παραγωγική διαδικασία είναι ο μισθός. Να την περιγράψετε. Ποιες είναι οι υπόλοιπες μορφές (ονομαστικά);

3. Να αναλύσετε τα δύο επίπεδα φτώχειας.

4. Ποια είναι η έννοια του όρου «εισόδημα» στην Οικονομική Επιστήμη και σε τι διαφέρει από τον όρο «εισόδημα» όπως τον χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή;

5. Ποια εισοδήματα λέγονται μεταβιβαστικές πληρωμές; Να αναφέρετε παραδείγματα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

2. Ο μισθός είναι η αμοιβή του μισθωτού ως αντάλλαγμα για την παροχή της εργασίας του στον εργοδότη, για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Ο μισθός σημαίνει ότι ο εργαζόμενος είναι ιδιοκτήτης της ικανότητάς του να εργάζεται και, επομένως, για να προσφέρει αυτή την ικανότητά του πρέπει να πάρει ένα τμήμα του προϊόντος που παράγεται ως αμοιβή.

Ο μισθός συνήθως είναι σε χρήμα (ωρομίσθιο, ημερομίσθιο, μηνιαίος μισθός), ενώ τμήμα του μπορεί να είναι και σε είδος, όπως η έκπτωση που γίνεται στους υπαλλήλους της ΔΕΗ και του ΟΤΕ για την κατανάλωση ορισμένης ποσότητας ηλεκτρικού ρεύματος ή για την πραγματοποίηση αριθμού τηλεφωνημάτων κ.τ.λ.

Όλοι οι εργαζόμενοι (μισθωτοί) δεν παίρνουν τον ίδιο μισθό γιατί αυτός εξαρτάται από το επάγγελμα που ασκούν, από τα χρόνια υπηρεσίας, από το επίπεδο εκπαίδευσης (απόφοιτος Λυκείου, ΤΕΙ, ΑΕΙ), από τη θέση που κατέχουν στην ιεραρχία της επιχείρησης (προϊστάμενος, διευθυντής, απλός υπάλληλος κ.τ.λ.), από το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία εργάζονται και το ιδιοκτησιακό της καθεστώς και πολλούς άλλους παράγοντες.

Πολλές φορές οι διαφορές στους μισθούς αντανακλούν την ύπαρξη κοινωνικών προκαταλήψεων. Π.χ. οι αμοιβές για τις γυναίκες είναι μικρότερες από τις αμοιβές για τους άνδρες, ακόμη και όταν δουλεύουν στις ίδιες εργασίες. Το ίδιο συμβαίνει με τις έγχρωμες μειονότητες στις ΗΠΑ και σε άλλες χώρες, με τους μετανάστες, τις θρησκευτικές μειονότητες σε πολλές χώρες σήμερα. Στην Ελλάδα οι αμοιβές για τους εργαζόμενους που ήλθαν μετά το 1990 στη χώρα μας από την Αλβανία, την Πολωνία και τις άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής είναι χαμηλότερες από τις αμοιβές των Ελλήνων που κάνουν τις ίδιες δουλειές.

Οι υπόλοιπες μορφές είναι το κέρδος, ο τόκος και το ενοίκιο.

3. Πρώτον, την απόλυτη φτώχεια, που ορίζεται ως το επίπεδο εισοδήματος που είναι τόσο μικρό, ώστε δεν επαρκεί για να καλύψει βασικές ανάγκες επιβίωσης τον ατόμου ή της οικογένειας.

Δεύτερον, τη σχετική φτώχεια, που ορίζεται ως το επίπεδο του εισοδήματος που, ενώ επιτρέπει την κάλυψη των βασικών βιοτικών αναγκών, δεν επιτρέπει την ικανοποίηση των συνηθισμένων αναγκών, όπως αυτές προσδιορίζονται από το πρότυπο κατανάλωσης της κοινωνίας, το οποίο επικρατεί τη συγκεκριμένη περίοδο.

4. Στις καθημερινές συζητήσεις συχνά συναντούμε εκφράσεις όπως «Οι γιατροί έχουν μεγάλο εισόδημα», «Αυτός είναι εισοδηματίας», «Το εισόδημά μου δε μου επιτρέπει τέτοιες πολυτέλειες», «Πρέπει να υποβάλω στην Εφορία το δήλωσή εισοδήματος» κ.ο.κ.

Είναι προφανές ότι οι προτάσεις αυτές αναφέρονται στα χρήματα που κερδίζει κάποιος ή κάποια μέσα σε μια ορισμένη χρονική περίοδο, που, συνήθως, είναι το έτος (ετήσιο εισόδημα) ή ο μήνας (μηνιαίο εισόδημα). Αναφέρονται επίσης και στον τρόπο που κάποιος αποκτά αυτά τα χρήματα.

Στην Οικονομική Επιστήμη η έννοια του «εισοδήματος» διαφέρει κάπως από την καθημερινή σημασία της λέξης. Ως εισόδημα εννοούμε το σύνολο των αμοιβών που λαμβάνει κάποιος για τη συμμετοχή του στην παραγωγική διαδικασία.

Ο ορισμός αυτός απαιτεί κάποιες διευκρινίσεις.

♦ Πρώτον, η έννοια του εισοδήματος αναφέρεται σε αμοιβές που δημιουργούνται κατά την παραγωγική διαδικασία. Αυτός ο ορισμός αποτελεί τη βάση διάκρισης μεταξύ εισοδήματος και μεταβιβαστικής πληρωμής κάτι στο οποίο θα επανέλθουμε αναλυτικά πιο κάτω.

♦ Δεύτερον, συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία δε σημαίνει αναγκαστικά εργασία. Κάποιος μπορεί να συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία χωρίς ο ίδιος να εργάζεται, αλλά με τη διάθεση ιδιοκτητών περιουσιακών του στοιχείων: γης, κτισμάτων, μηχανημάτων κ.τ.λ.

5. Οι μορφές εισοδήματος που είδαμε μέχρι τώρα προκύπτουν ως αμοιβές από τη συμμετοχή σε μια παραγωγική διαδικασία. Υπάρχουν, όμως, και μορφές εισοδήματος για ορισμένα άτομα που δεν οφείλονται στο γεγονός ότι αυτά διαθέτουν την ιδιοκτησία τους για την παραγωγική διαδικασία. Τα ατομικά εισοδήματα που δε σχετίζονται με κάποια παραγωγική διαδικασία λέγονται μεταβιβαστικές πληρωμές.

Παραδείγματα μεταβιβαστικών πληρωμών υπάρχουν πολλά, όπως το «χαρτζιλίκι» που δίνουν οι γονείς στα παιδιά τους, το συνάλλαγμα που στέλνει ο μετανάστης στην οικογένειά του, η «ελεημοσύνη» που δίνουμε στους ζητιάνους, το προαιρετικό φιλοδώρημα στους σερβιτόρους κ.ά. Αυτές οι μεταβιβαστικές πληρωμές γίνονται μεταξύ ιδιωτών και έχουν ένα χαρακτήρα οικειοθελούς μεταβίβασης.

Όμως υπάρχουν και μεταβιβαστικές πληρωμές μεταξύ του δημόσιου και των ιδιωτών. Το δημόσιο μέσα στα πλαίσια της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής πραγματοποιεί διάφορες μεταβιβαστικές πληρωμές, όπως είναι τα επιδόματα ανεργίας στους ανέργους, οι υποτροφίες στους σπουδαστές, οι επιδοτήσεις στους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων, τα επιδόματα πολυτέκνων κ.ά. Η σημαντικότερη κατηγορία μεταβιβαστικών πληρωμών που πραγματοποιεί το δημόσιο είναι η πληρωμή των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των μεταβιβαστικών πληρωμών του δημόσιου (π.χ. τα επιδόματα ανεργίας) χρηματοδοτούνται από την παρακράτηση εκ μέρους του δημόσιου ενός ποσοστού των μισθών με τη μορφή ασφαλιστικών εισφορών.